

ԼԵԱԳԻՐ

Յարեկան դինն է . . . 140 շաբաթ
Վեցամեայ . . . 75
Եռամեայ . . . 40
Մէկ ծանուցումը տողին 3 զուգուշ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 քն
եւ 16 քն կը սկսին :

Դուրս երթալը լրագրներուն ճամբու
ծախքը առնողին վրայ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ ճամբու կամ որ
եւ իցէ գրութիւն , խմբագրին պիտի
ուղղուի . եւ ասոնց ճամբուն ծախ
քը երկուքին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՅՈՒՆԻՍ

Կարիպալտի զօրապետին Սիկիւլայի մէջ ձեռք բերած յաջողութիւնն է այս միջոցին բոլոր եւրոպական լրագրաց ուշադրութիւնը գրաւողը :

Ինչպէս որ նախընթաց թուով ծանուցինք, Սիկիւլայի Բալէրմօ մայրաքաղաքը Կարիպալտի ձեռքն անցնելէն ետեւ, միջնաբերդն ալ երկար զիմադրութեան եւ արիւնահեղ կռիւներէ ետեւ անձնատուր եղեր էր :

Այս շաբթու եկած լուրերուն նաւելով, Սիկիւլա կղզւոյն ամեն կողմը ապստամբաց ձեռքն անցեր է, եւ հիմա միայն Մէսինա քաղաքը մնացած է Կարօլի տէրութեան ձեռքը :

Յիշեալ քաղաքին յունիս 12 (լատ.) թուով գրոված նամակ մը հետեւեալ լուրերը կուտայ :

« Բալէրմօն պահապան զօրքերը քաղաքին միջնաբերդը Կարիպալտի զօրապետին յանձնեցին եւ իրենք նաւ նստելով կէսը Կարօլի եւ կէսն ալ Մէսինա դադին, որով Մէսինայի մէջ եղած Կարօլի թան զօրաց թիւը 25 հազարի հասաւ : Ասոնք միաբերդին դրած են որ մինչեւ վերջին շունչերին այս քաղաքը պաշտպանեն :

Բաթմանիս եւ Ղիւնէի թաղաք-

ներուն պահապան զօրքերն ալ ապստամբներուն հետ երկար կռիւներ ընելէ ետեւ՝ վերջապէս թողուցին ու Մէսինա քաղաքին : Թարաքանի զօրքերն ալ արդէն Մէսինա քաղաքէն հեռացան :

Ուրիշ նամակներ ալ կը ծանուցանեն թէ Մալթայէն եւ Խաւքայի դաւադան կողմերէն նաւերով բաղձաթիւ կաւաւոր զօրք կերթան Սիկիւլա :

Լնդղիոյ եւ Խաւքայի մէջ ստորագրութիւնները կը շարունակեն, եւ անդադար ստակ զէնք եւ պատերազմական միջոցներ կը խրկուին Կարիպալտի զօրապետին :

Կարօլի տէրութեան բուն դաւադաներուն եւ մանաւանդ Քալապրիայի մէջ ապստամբութեան նշաններ կը տեսնուին եղեր : Հռոմի մէջ ալ խորին յուզմունք մը կը տիրէ :

Թուրքիոյ ու Ղիւնիայի մէջ Ղիւլիթներ բռնուրէն են, եւ այս ձեռքբաւ լութեանց պատճառը՝ Սարտենիայի կառավարութեան դէմ կղերին կողմանէ նիւթված դարանագործութիւններն են կըսուին, որոց մէջ այս Ղիւլիթները մեծ բաժին ունին եղեր :

Փարիզէն յունիս 9 թուով լուր կուտան թէ Թուրքիոյ զաղղեական նաւախումբին երկրորդ բաժինը Սիկիւլա դադեր է :

Լնդղիոյ Սիկիւլայի Բաթմէլիս մասէն քաղաքը գրաւուի են :

— 0 —

Ռուսիոյ կառավարութեան արտաքին գործոց պաշտօնակա Կորչաքով իշխանին անցեալները Տաճկաստանի ներկատմութիւնը խորհրդած խնդիրը Լնդղիոյ հասարակաց խորհրդարանին մէջ խօսքի նիւթ ըլլալով, Լորտ Ղիւն Ռուսը հետեւեալ պատասխանը տուաւ :

« Կորչաքով իշխանին առաջարկած խնդիրը երեք կէտերու վրայ ամփոփված է : Առաջին թէ Տաճկաստանի մէջ քանի դաւաճաց քրիստոնեայններուն վիճակը անհանգուցիկ եղած է : Երկրորդ թէ խառն պաշտօնատարներու ձեռքբերումը ինքնին մը ըլլալով է : Երրորդ թէ խալիթ իշխմանը շարունակութիւնը պատճառաւ դաւաճներուն համար նոր կարգադրութիւն մը ըլլայ :

« Այս առաջարկութիւններուն առաջինին Լնդղիոյ պատասխանեց թէ դաւաճներուն վիճակն անհանգուցիկ ըլլալուն ինք ծանօթութիւն չունի : Երկրորդին պատասխանեց թէ 1856 ին դաւաճարութեամբ Տաճկաստանի ամբողջութիւնն ու անկախութիւնը ապահովցած եւ Լնդղիա ալ նոյն դաւաճարութիւնն ստորագրած ըլլալով, Տաճկաստանի ներքին գործերուն մէջ մանկու պատճառ մը չտեսներ : Ռուսի իմացուց միւս դաւաճիկը տէրութիւններուն թէ Ռուսիոյ առաջարկած առաջին եւ երկրորդ կէտերուն չկրնար հաւանութիւն տալ, բայց դաւաճներուն վիճակին քննութիւն մը ըլլալը ինք ալ պատշաճ կը

տեսնէ :

« Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութիւններն ալ այս մտօք պատասխան տուին :

« Գաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնակա Մ. Թուրնիէլ ալ պատասխան տուաւ թէ, ըստ որում անկախութիւններ կը գտնուին, պէտք է այնպիսի դարձան մը ըլլայ որ Օսմանեան տէրութիւնը անեւ զօրութիւն ու ապահովութիւն ստանայ . բայց առաջարկեալ քննութիւններուն մէջ տէրութեանց հիւպատոսներն ալ գտնուելուն թէ որ Ռ. Գուռն հաճութիւն չտայ, դէմ կենալով չէ : Լնդղիոյ կարծիքն ալ այս է :

« Կ. Պօլսոյ զաղղեական դեսպանը խորհուրդ տուած ըլլալով որ բարձրագատիւ Մեծ Եւրոպայի լիազօր իշխանութեամբ երթայ այցելութիւն մը ընէ դաւաճներուն եւ դանդաղ անկախութեանց դարձանները տնօրինէ, այս խորհուրդն ընդունվեր է, եւ Ռուսիոյ դեսպանն ալ հաւանութիւն տուեր է ասոր :

« Այս ընթացքին հետեւանացը եւ Տաճկաստանի ապագային վրայ առայժմ չենք կրնար կարծիք մը յայտնել, բայց Սըր Հէնրի Պուլլըքին վկայութեանը նայելով՝ կրնայ հաւատացվել որ վերջին տարիներուն մէջ հոն մեծ բաւելաւորութիւններ եղած են :

« Այլ յուսամ որ այս առթիւ վէճ մը չպիտի ծագի տէրութեանց մէջ, եւ այնպիսի ընթացք մը պիտի բռնուի որ

ՏՐԵՆՈՒԹԻՒՆԻՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՍԻՐԻ

Ի .

Մէսինա եւ Հայ օրագրերը .

Մեր վերջին յօդուածովք Փարիզական մէջ ունեւած էինք, որ Մուշեղ արժանաւորագրող անցիցը պատճառաւ Մէսինայի մեր Հայ օրագրաց դէմ ըրած յարձակմանը պատասխան տանք : Այս պատասխանը մենք այնչափ աւելի յօժարութեամբ պիտի գրէինք, որչափ որ, իրենէ հրապարակագիր, Մասինի մէջ մինչեւ հիմայ գրածներնուս պատճառաւ, այս զիւցաղնական արշաւանաց գայեերէն քանի մը անգամ մեր երեսն ալ ջաթկած էր : Բայց երբոր զնաթափ խաղաղութիւն կը հրատարակեն, խաղաղութիւնն ոտնիկ չեղլացուիր : Անփորձութեամբ պատկերացնելով տարապարտ աւերածներ ընկէն աղէկէ՝ խոհականութեամբ դադարել ժամանակին, եւ դոնէ մնացորդներն անկորուստ պահել :

Մէսինայի իր 345 եւ 46 թիւերով մշական Պոնտիկեանին վերջ տալու հաստատ առաջարկութիւնը կարգաւորվ, սրտի մտօք իրեն խնդակից կըլլանք . չէ թէ վիճարանութիւնն աղբայնց փնտաւ կար համարելով, այլ, վէճն երկու կողմէն ալ երբեմն մինչեւ անձնական թըշնամանաց հասնիլը տեսնալով : Այլ յուսանք, որ այս նախաձեռն մարտին մէջ անցած վերադարձները մեր քաջ զօրապետները նկատելով, խաղաղութեան ատենն երկու կողմէն ալ ուշադրութիւններն տըրամախոհութիւններն եւ դատումներն հըրահանգելով կը պարզապէս, որ մէյմալ ասանկ ձեռնարկութեան մը ելալու ստիպինք, արուեստին եւ դատին ծառայեն վիճանձնաբար եւ ազատօրէն, եւ ոչ կըրից եւ օտար ներշնչութեանց հպտաւկին փոքրորդութեամբ եւ ստիպօրէն :

Այս աղէկ, մենք որովհետեւ Մէսինայի գրչին հետ այս հայկական Գաւառական Երեսման Լնդղիոյն ու Սիկիւլայիները կը համարինք մարդու պահատութիւնէն, եւ մեր գրիթէ հասակակից բարեկամութիւնն ալ խօսքերնիս իրա-

րու կը քաղցրացունէ, յանձն առնելը, սա վերջին պատահաւ գործած աններելի վերադարձներուն վրայ փոխադարձ անհարկութիւն մը եւ փոխադարձ ուղղաբութիւն մը ընել . դիտել եւ նշմարել, թէ ինչ խորհիլ եւ ինչ ըսել արժան էր որ չխորհեցանք ու չըսեցինք ինչ պարտ էր ոչ խորհիլ եւ ոչ խօսիլ, որ խորհեցանք եւ խօսեցանք :

Այս հրապարակական քննութիւնն որ անշուշտ մեր հրապարակաւ գործած պահատութիւններնուս վրայ պիտի ըլլայ, կը յուսանք, որ մեր մանկադոյն բանասիրաց եւ զրաց ձրի դաս մը եւ պարտաբար օրինակ մը կըլլայ, եւ իրենց ողջմտութեանը կը նպաստէ : Օրուցատութիւննիս, որ մտերմական խորհրդատուութիւն մը պիտի համարի մանաւանդ քան թէ վէճ, մեր երկուքին միայն վերաբերելով եւ երկուքին մէջ անցնելով, մենք պիտի խօսինք միայն, եւ ուրիշներն ալ լուրթեամբ պիտի մտիկ ընեն :

Թիւք որ Մէսինայի խաղաղասէր գրիչներէն, որ խօսքերնուս մէջ ուրիշներուն յիշատակութիւնը պատահած ա-

տենը, անոնք ալ մէջ իյնալով թաղուած դադախէն նոր հրեքէ հը կը բորբոքեն, մենք վստահութիւն կու տանք իրեն, որ իրականացի գրացայ ամմէն ալ մեղի անսալու խոնարհամտութիւնն ու պարտական լութիւնը յանձն կառնեն : Բայց թէ որ մեր հեղաբարոյ բարեկամը Մուշեղ քանի այնչափ վախեցեր է, որ ձայնէն դողալով մէյմալ խօսքը չընկու երկուս ըրերէնէ, կը հրճուինք խրոխտաբար մեր մշտի կորիւններուն չորս դին տարածած վստահական արհաւիրաց վրայ, չենք ստիպեր մեր բարեկամն երգմնադանց կամ ուրաւազանց գանուելու, բայց այս մարդասիրական ակօսին իւրական մասը մենք ինքնին տընաբար պատառելով, մեր մասին համար ալ, Գաւառական օրը յիշողներն էր ճիշտ ըստ կըսենք կանցնիլք :

— 0 —

ՄՈՒՇԵՂ ԱՎԵՐԵՆԵԱՍԻՐԻՆ ՄԻՋ ՄԵՍԻՆԱՅԻ ԳՐԻՉԻՆ ԸՐԵՄ ՄԵՍԻՆԱՅԻ ԳՐԻՉԻՆԵՐԸ

Ա. Այս վերադարձներուն մէջ ամմէնէն ետքը պատահածը, որ մեր պատուական բարեկամէն աւելի մեր ճակատը կը շառագունէ, անկիպ ամմէնէն առաջ ան-

Օսմանեան տէրութեան ամբողջութիւնըն ու անկախութիւնը աւելի ապահովութիւն պիտի ստանայ:»

Չինաստանէն եկած վերջին լուրերը պատերազմական են: Չինաց Կայսրը Գաղղիոյ ու Մեքսիկոյ տէրութեանց վերջնադիրը չէ ընդունել, հետեւաբար երկու դաշնակից տէրութիւններուն Չինաստան խրկած ծովային ու ցամաքային զօրութիւնները պատերազմի պիտի սկսին, եւ այս անգամ ուղղակի Ռեքին մայրաքաղաքին վրայ քաշելու դիտաւորութիւն ունին:

Չինաց կառավարութիւնն ալ մեծ պատրաստութիւններ կրնէ դաշնակից տէրութեանց յարձակումը վանելու համար:

Հանկայիէն գաղղիական Ռեքին լըրադրին զբաւած նամակի մը տուած տեղեկութիւններուն նայելով, Չինաստանի անկախութեան զօրաց թիւը 20 հազարի կը հասնի, որոց 12 հազարը անդրկասցի են եղեր:

Ռուսիոյ մայր կայսրութիւն լատ. յունիս 1 ին Գաղղիոյ 1 ին քաղաքը հասաւ: Երկու ժամ ետքը Մարթինի կայսրն ու կայսրուհին ալ հոն հասնելով՝ այցելութեան դասին մայր կայսրուհւոյն:

Հետեւեալ օրը մայր կայսրուհին 1 իննէն մեկնելով, Մարթինի կայսրն ու զեկից եղաւ անոր մինչեւ երկաթուղոյն կայանը եւ հոն իրարմէ բաժնուեցան:

Այս ժամ ետքը Մարթինի կայսրն ու կայսրուհին ալ 1 իննէն մեկնեցան Փարիզ երթալու համար:

Մարտիկայէն յունիս 4/16 թուով եկած հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ Մարթինի կայսրը Գաղղիոյ սահմանակից Պատի դքսութեան Պատմայրաքաղաքը դասեր է՝ Ռուսիոյ խընամակալ իշխանին հետ տեսնելու:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հումնուէն լուր եկաւ թէ բարձրապատիւ Սեծ Եպարքոսը մայիս 30 ին Հումնուէն ելեր Ռուսիոյն դասեր է:

Առնայէն ու Հումնուէն եկած

յունենք, որ վերջով ալ մոռնանք. վասն զի, յիշատակութիւնը որչափ որ կատարուէ նէ, այնչափ ալ դառն է, եւ մեր սրտին վերք կը լրաց: Եւրէ

Մէքսիկայի գրիչն իբրեւ Հայ գերագետ, եւ իբրեւ Հայոց յարած եկեղեցեաց մէկուն անգամ, ասպարէզ իջած եւ կամայ ակամայ ասպարէզ կարգացած ատենը, աղէկ զեւեր, որ Հայերը պետութիւն չունին, եւ թաղաւորի գէմ թաղաւոր, նախարարի գէմ նախարար, կուսակալի գէմ կուսակալ, սպարապետի գէմ սպարապետ, եւ ծովակալի գէմ ծովակալ չէին կրնար հասնել: Շահատագիւրը չորս անգամ այս շնորհները Հայոց պարգեւեց, բայց ազգն այն շնորհները պահանջելու կարող լըս եւ առաջնորդութիւն չունենալով, չորս անգամ ծախսատարի տուածը չորս անգամ կոյր բաղլն առաւ կորսնցուց: Օարմանալին եւ սոսկալին այն է, որ վերջներ ուրուն ձեռքն եւ ինչ պատճառաւ կորաւ նէ, Հայոց հիմաւորան կոյրերը ազգին նաւարկութեան մնացորդներն այն տեսնուած ձեռքին եւ այն ազգակործան

նամակներն հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտան բարձրապատիւ Սեծ Եպարքոսին ճանապարհորդութեանն ու ըրած օգտաւէտ տնօրէնութիւններուն վրայ:

«Սորին բարձրութիւնը Առնա հասած օրը (մայիս 21) տեղական իշխանութեան զուէները, ժողովն անդամները, հայոց եւ յունաց առաջնորդներն ու ժողովրդեան զխաւորներն ընդունելով՝ ամեն մէկուն հետ դատ դատ խօսեցաւ ժողովրդոց ներկայ վիճակին եւ անոնց բարեկեցութիւնն աւելցնելու միջոցներուն վրայ, եւ քաղցրութեամբ մտիկ ըրաւ ու ընդունեց ամեն դանդառները բողոքներն ու իրեն մատուցված աղերսաղերները, եւ հրաման ըրաւ մանրամասն քննութիւններ ընելու անոնց վրայ: Խառն ժողովներ կազմել տուաւ իր հետ գաղղի պաշտօնատարներէն ու տեղական ժողովն անդամներէն, եւ կարեւոր գործոց քննութիւնն ու տնօրէնութիւնը անոնց յանձնեց: Հասարակ գործերն ալ քաղաքի ժողովին յանձնեց: Սաստիկ հրամաններ խրկեց շրջակայ նահանգներուն որ ժամանակէ մը ի վեր երկիրն ապականող աւազակները ձերբակալ ընելու ազգու միջոցներ ձեռք առնելին:

«Պարտապանցութիւն ընող միւսիրներն եւ ուրիշ պաշտօնատարներն անմիջապէս վար առնուեցան իրենց պաշտօնէն:

«Եյս աղիւ ու միջոցները գերազանց ազգեցութիւն մը ըրին ժողովրդեան ամեն կարգերուն վրայ՝ որոնք անդադար կորհունն օգոստոսիա Խընակալին ազնիւ դիտաւորութիւնները:

«Մայիս 23 ին բարձրապատիւ Սեծ Եպարքոսը Առնայէն Հումնու գնաց: Երկու անգամ ճամբաներուն վրայ՝ գեղերուն բնակիչները զէմն ելելով՝ աղատ համարձակ Սորին բարձրութեան կը մօտենային աղերսաղի տալու կամ դանդառ մը ունէին նէ յայտնելու, եւ ամեն ալ սիրով ու քաղցրութեամբ մտիկ եղան եւ իրաւունք եղաւ իրենց: Հատ դատեր՝ որ երկար ժամանակէ ի վեր անլոյծ մնացած էին, շուտով եւ արդարութեամբ լուծվեցան:

«Հումնուի դուռը հասնելուն՝ քա-

ղաքին կառավարիչը ոսկեաւ փառաւոր ձի մը պատրաստեց եւ խումբ մը ձիաւոր զօրք՝ բարձրապատիւ Սեծ Եպարքոսին պատիւ ընելու համար, բայց Սորին բարձրութիւնը ձին ալ ձիաւորներն եւ խումբ, եւ իր ճամբու ձիովն ու իր հետի ուղեկիցներով մտաւ քաղաքը:

«Իր միակ նպատակն է՝ ամեն անգամ տեղերուն կառավարութեան պաշտօնարանը երթալ, ու առանց ճամբուն հոգնութիւնը մտածելու, անմիջապէս իր առջեւ գումարել նահանգական կամ քաղաքական ժողովները, կարգաւորները, չորպաճիները եւ տեղւոյն ուրիշ երեւելիները, եւ հարցովփորձ ընելով՝ ժողովրդեան վիճակն ու պիտոյքը իմանալ, եւ արժան եղածը տնօրինել:

«Երբոր անկարգութիւն մը կամ պորխաւոր գործ մը իրեն իմաց կը տրվի, անմիջապէս Սորին բարձրութիւնը քնննութիւն կրնէ անձամբ կամ իր հետի պաշտօնատարներուն եւ տաճիկ ու քրիստոնէայ երեւելիաց ձեռք, եւ եղած դանդառն հաստատվելուն պէս, յանցաւորը՝ ով եւ ըլլայ՝ տէրութեան օրինացը համաձայն կը պատժուի: Ստանաւոր աւազակներուն համար ամենեւին դժութիւն չկայ:

«Հումնուի մէջ Սորին բարձրութիւնը յիսունէն աւելի գործ տնօրինեց երկու օրը. եւ այս տեղեկութիւնները զըրկած միջոցին՝ ժողովն անդամներն ու տեղւոյն ուրիշ երեւելիները կառավարչին ապարանք գումարել էր՝ աւազակութիւնը բնաջնջ ընելու եւ կանոնաւոր տեսչութիւն մը կազմելու յարմարագոյն միջոցներ տնօրինելու համար:

«Սորին բարձրութիւնը՝ քանի մը օր աւելի կենալ կուղեր Հումնու, որպէս զի շրջակայ գեղերուն ու աւաններուն բնակիչները ժամանակ ունենան իրենց աղերսաղերները պատրաստելու եւ իրենց դանդառներն իրեն իմացնելու:»

Կայսերական բարեխնամ կառավարութիւնը Լեւոնանու Տիւրքի եւ Սարոնի բնակչաց մէջ ժամանակ ժամանակ ծագած ռդարիւ եւ արիւնահեղ կռիւներուն վերջ տալու եւ յիշելով լեւոններուն մէջ խաղաղութիւնն ու բարեկարգութիւնը հաս-

տատելու համար յատուկ յանձնաժողով մը խրկեց հոն ընդարձակ իշխանութեամբ եւ զօրաւոր միջոցներով:

Կայսերական հրամանաւ՝ Սամրո փաշան Երարիոյ բանակին սպարապետ անուանեցաւ:

Խտրերբէի նախորդ կառավարիչ Եուսուֆ փաշան Սուսուլի կառավարիչ անուանեցաւ:

Սուսուլի նախորդ կառավարիչ Ալի-սի փաշան Խտրերբէի կառավարիչ անուանեցաւ:

Եպուսուլահ աղան Խտրէի գայմաշամ անուանեցաւ:

Հեքրի պէյը Սթանքէյի գայմաշամ անուանեցաւ:

Հիւսէյին Հիւսէի էֆէնտին Օիւրիի գայմաշամ անուանեցաւ:

Սէհէմէ Ելի աղան Գօլսի գայմաշամ անուանեցաւ:

Դարձեալ Կայսերական հրամանաւ՝ Միլերկիական ծովու կղզեաց հրամանատար Եհմէ փաշան Իզմիրի կուսակալ անուանեցաւ:

Իզմիրի կուսակալ Սօհամէր փաշան Գամասկուի (Համ) կուսակալ անուանեցաւ:

Դարձեալ Կայսերական հրամանաւ՝ Սիւրիոյ նախկին կուսակալ Ալի փաշան Թանզիմաթի ժողովն անդամ անուանեցաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հասարակաց կրթութեան ժողովոյ անդամ Սեծարգոյ Տրքթոր բարունակ պէյ զնդապետն անցեալ տարի (1859) նոյն ժողովն կողմէն յատկապէս մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն ու գեղերուն մէջ եղած ազգային դպրոցները պաշտելով, անոնց ամեն մէկուն մէջ զըտնրված աշակերտներուն թիւը, դասատուներուն թիւն ու անունները, դաստրուած ուսմունքներուն տեսակները, ամեն մէկ դպրոցի ծախքն ու եկամուտը եւ այլն անձամբ ստուգելէ ու գրի առնելէ ետեւ, ընդհանուր վիճակագրական ցուցակ մը ձեւած էր:

պայմանի խտրութեան հասարակ ամբարտաւանութիւնը մէջերնուս վերցեր, ամեն մէկն ալ իրար հաւասար ճանչնալու եւ խոստովանելու ստիպուած են: Թիւ որ երբեմն անակնկալ հարստութեան մը գեղը ունեց սրտին մէջ քիչ մը հպարտութեան զօրընքը մտցունելու ըլլայ նէ, ոսկին ծոցերնուն փախածին պէս, (որովհետեւ ան ալ Սուլթանի կերպարանա՝ Ռադիին պէտք տալիսինքն մէկն ըլլալով շուտ կը փախչի) ան առնել հպարտութեան մօտեւ քիթերնուն դուրս ելլալով, հիւ բաճիկ եւ հիւ Բա կը ըլլայ կը ըմնայ:

Ուրեմն այս ազգային ընդհանուր հաւասարութեան մէջ Սեծարգոյի գրիչը մեղե հետ կամաւ ասպարէզ մտնալն եւ տեւ, ինչ հոգեով կըսէ թէ, «Ստանկ թերթերու հետ վիճարանութեան մըտնալն հերքողական ալ ըլլար նէ, փառք էր իրենց»: Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի. (Յաւիթական լերին ստորոտն է ինք արդեօք Սասիսի ստորոտը մընջած ատենին, որ բոլոր Հայ օրագրաց հետ

տէրունական այլակերպութեան փառքը մեղ պատեր, եւ մենք ապշութեամբ չենք զգացեր: Արծաղեմք, կարհամարհենք կոր Սեծարգոյի գրիչն մեզի ընծայած փառքը: Բաւ լըյի, որ փառաց արեւոյնութեամբ ակումայ գթողին, կամաւոր ամբարտաւանութեամբ պատասխանեց: Բայց սրտերնուս բուն զգացումները յայտնելով, թէ որ Սեծարգոյի գրիչը մեզի իր լոկ անունը պատուասիրութեամբ արտասանել կրնէր նէ, մենք մեր մասին փառք կը համարենք Արքայանան Յովսէփայ հետ վիճարանել, անոր համար, որ ազգին մէջ գտնուած բանիւրն գրադեսներն եւ նշանաւոր հանձարներն մէկն է, եւ մանաւանդ, իրեն ըսուածը աղէկ հասկնալին զատ, քիչ մը մտադրութիւն ընէնէ, իր ըսածն ալ աղէկ հասկնալու ձիրքն ունի. եւ ըստ այսմ, աւելի կընտրենք իրեն հետ կուրտիլ, քան խօսք չը հասկնող օրագրի մը հետ սիւրբալի:

Բայց այս վերին նետ արձակող Արքայանան Յովսէփայ չէ: Պատուին ու Երիւսատեն ալ չէ, որ իրենց անհուն լուսոյն երկրպագութեամբ, հետեւին խօսելու

